

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Věry Šimůnkové a JUDr. Ludmily Valentové v právní věci stěžovatelky **A. M.**, zastoupené JUDr. Jaromírem Hetem, advokátem se sídlem ve Zlíně, Vodní 1972, za účasti **Celního ředitelství Olomouc**, se sídlem v Olomouci, Blanická 19, v řízení o kasační stížnosti proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 25. 6. 2003, č. j. 22 Ca 302/2002 – 35,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 25. 6. 2003, č. j. 22 Ca 302/2002 – 35, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím Celního ředitelství Olomouc (dále jen „odvolací orgán“) ze dne 4. 6. 2002, zn. 3486/2002 – 01, bylo zamítnuto odvolání stěžovatelky proti rozhodnutí Celního úřadu Zlín (dále jen „správní orgán I. stupně“ nebo „celní úřad“) ze dne 15. 2. 2002, čj. 10-7534/2000, jímž byl stěžovatelce vyměřen celní dluh ve výši 571 117 Kč. V odůvodnění rozhodnutí odvolací orgán uvedl, že stěžovatelka podala dne 29. 9. 1998 písemné celní prohlášení k propuštění zboží - osobního automobilu Audi A8 - do režimu volného oběhu s deklarací návrhu na úplné osvobození zboží od dovozního cla. K celnímu prohlášení předložila mimo jiné fakturu ze dne 2. 3. 1997 na částku 35 000 DEM za nákup zboží v SRN. Celní úřad celním výměrem ze dne 30. 9. 1998, č. j. 137260800563, propustil osobní automobil do režimu volného oběhu s přiznáním nároku na úplné osvobození od dovozního cla. Následně celní úřad ve spolupráci s celními úřady SRN zjistil, že ve skutečnosti byl automobil zakoupen dne 15. 9. 1998 od jiného prodejce v SRN za kupní cenu 72 000 DEM, takže automobil byl od dovozního cla osvobozen neoprávněně a v rozporu se zákonem. Odvolání podané proti rozhodnutí správního orgánu I. stupně stěžovatelka zdůvodnila neexistencí a neplatností rozhodnutí správního orgánu I. stupně ze dne 30. 9. 1998 s tím, že absence takového titulu nemůže mít za následek vznik celního dluhu a jeho následné vyměření. Žádné jiné námitky k zákonnosti rozhodnutí o vyměření celního dluhu nevznesla a nezpochybnila ani hmotněprávní stránku věci. Odvolací orgán vycházel ze zásady presumpce správnosti rozhodnutí celního úřadu a měl za osvědčené, že rozhodnutí

o osvobození od dovozního cla bylo vydáno na návrh stěžovatelky. Jde o rozhodnutí pravomocné a stěžovatelce v rámci přezkoumání napadeného rozhodnutí o vyměření celního dluhu nesvědčí dispoziční právo brojit proti předcházejícímu rozhodnutí. Protože důvody odvolání uvedené stěžovatelkou jsou právně bezvýznamné a jinak rozhodnutí nenapadla, odvolání zamítl.

Proti tomuto rozhodnutí podala stěžovatelka žalobu, o které rozhodl Krajský soud v Ostravě (dále jen „krajský soud“) rozsudkem ze dne 25. 6. 2003, č. j. 22 Ca 302/2002 - 35, tak, že ji zamítl, neboť neshledal důvodnou žádnou z žalobních námitek (nicotnost rozhodnutí vydaných dne 30. 9. 1998 o propuštění zboží do režimu volného oběhu a osvobození zboží od dovozního cla a tvrzení, že stěžovatelka nemá postavení dlužníka).

Včasnou kasační stížností podanou podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), z důvodu nesprávného posouzení právní otázky soudem v předchozím řízení a nepřezkoumatelnosti rozhodnutí pro jinou vadu řízení, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, se stěžovatelka domáhá zrušení rozhodnutí krajského soudu, kterému předně vytýká procesní pochybení spočívající v porušení ustanovení § 49 odst. 1 s. ř. s. a ústavně zakotveného práva účastníka řízení obsaženého v čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“), neboť nebyla vůbec předvolána k jednání na den 25. 6. 2003 a její zástupce byl předvolán k jednání na den 26. 6. 2003, tedy na den, který následoval soudnímu rozhodnutí. Dovojuje proto, že byla zbavena možnosti k celé záležitosti se u soudu v rámci dokazování patřičně vyjádřit. Stěžovatelka krajskému soudu současně vytýká nesprávné posouzení právní otázky platnosti, právní moci, resp. nicotnosti rozhodnutí o propuštění zboží do volného oběhu, neboť tato rozhodnutí jí nebyla nikdy doručena a krajský soud nevycházel při dokazování z platné úpravy o doručování uvedené v zákoně č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů. Stěžovatelka je přesvědčena, že nedostatek doručení rozhodnutí způsobil, že rozhodnutí o propuštění zboží nenabýlo nikdy právní moci. Zboží nebylo tudíž nikdy pravomocně propuštěno do volného oběhu v tuzemsku a dnem jeho vývozu do Bulharska byl ukončen i režim dočasněho uskladnění, ve kterém se mohlo zboží do doby jeho vývozu z tuzemska nacházet. Stěžovatelka dále tvrdí, že krajský soud nesprávně posoudil skutkovou podstatu ustanovení § 241 odst. 3 celního zákona a otázku, zda se mohla stát dlužníkem podle ustanovení § 241 odst. 1 písm. b) celního zákona. Z důvodů shora nastíněných neměla ani důvod činit kroky, např. podávat mimořádné opravné prostředky. Stěžovatelka rovněž zpochybnila závěr krajského soudu o tom, že rozhodnutí o propuštění zboží jí muselo být doručeno, protože by jinak nemohla vozidlo přihlásit na Dopravním inspektorátu, neboť vozidlo u tohoto orgánu nepřihlašovala a žádné rozhodnutí o propuštění zboží nepředkládala. Skutečností je, že manžel stěžovatelky, pokud by věděl, že vozidlo jím dovezené pro jeho manželku podléhá clu a dani, nikdy by vozidlo do České republiky nedovezl. Navrhla proto zrušení rozhodnutí krajského soudu a vrácení věci k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě podané kasační stížnosti napadené rozhodnutí krajského soudu a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. kasační stížnost lze podat z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Podle ustanovení § 43 odst. 1 s. ř. s., věty první, soud předvolává písemně nebo při jednání přítomně ústně.

Podle ustanovení § 49 odst. 1 s. ř. s. k projednání věci samé nařídí předseda senátu jednání a předvolá k němu účastníky tak, aby měli k přípravě alespoň deset pracovních dnů. Podle odst. 3 téhož ustanovení neúčast řádně předvolaných účastníků nebrání projednání a skončení věci, nejsou-li důvody pro odročení podle § 50 s. ř. s.

Ze spisu předloženého krajským soudem vyplynuly následující podstatné skutečnosti:

Dne 5. 6. 2003 byl dán kanceláři krajského soudu pokyn k písemnému předvolání stěžovatelky (v původním řízení žalobkyně), jejího zástupce a Celního ředitelství Olomouc (v původním řízení žalovaného) k jednání na den 25. 6. 2003 v 10.00 hod (č. l. 28). Z dokladu o doručení (dodejky) založené v soudním spise vyplývá, že zástupci stěžovatelky byla písemnost s předvoláním doručena do vlastních rukou dne 10. 6. 2003, téhož dne bylo předvolání doručeno i žalovanému. Písemnost s předvoláním určená do vlastních rukou stěžovatelky byla držitelem poštovní licence (poštou) vrácena krajskému soudu dne 27. 6. 2003, protože si ji adresátka po oznámení o jejím uložení v úložní desetidenní lhůtě nevyzvedla. Z protokolu o jednání konaném dne 25. 6. 2003 (č. l. 30) vyplývá, že téhož dne krajský soud ve věci rozhodl za přítomnosti pověřeného pracovníka žalovaného. Podle úředního záznamu založeného na č. l. 32 se následujícího dne, tj. 26. 6. 2003, ke krajskému soudu dostavil zástupce stěžovatelky, který předložil předvolánku s vyznačeným datem konání jednání dne 26. 6. 2003 (č. l. 33).

Předeslat třeba, že s. ř. s. v ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) jinou vadu řízení blíže nedefinuje a nestanoví tak, které vady řízení před soudem mohou mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Je proto úkolem judikatury tento neurčitý pojem vyložit s přihlédnutím ke konkrétním skutečnostem zjištěným v projednávané věci.

Nejvyšší správní soud je v dané věci nucen konstatovat, že ač bylo předvolání zástupce stěžovatelky uskutečněno po formální stránce předepsaným způsobem v souladu s ustanovením § 42 odst. 5 s. ř. s. za použití ustanovení § 64 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 45 a násl. o. s. ř. (písemnost obsahující předvolání k jednání byla doručena do vlastních rukou zástupce stěžovatelky, na adresu jeho sídla) a byla rovněž dodržena i desetidenní lhůta k přípravě na jednání stanovená v ustanovení § 49 odst. 1 s. ř. s., vykazuje toto písemné předvolání po obsahové stránce zásadní pochybení (nesprávně uvedený termín jednání), které je právě takovou vadou řízení, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, neboť tímto zásadním a doloženým pochybením ze strany krajského soudu byla stěžovatelka zkrácena v právu na spravedlivý proces vyplývajícím z ustanovení čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, vyhlášené pod č. 209/1992 Sb., ve znění protokolu vyhlášeného pod č. 243/1998 Sb. (dále jen „Úmluva“), čl. 90 a čl. 96 odst. 2 Ústavy, jakož i čl. 36 odst. 1 a čl. 38 odst. 2 Listiny, a byla tak zcela zbavena možnosti hájit svá práva před soudem prostřednictvím svého zástupce, kterého si právě k ochraně svých práv zvolila.

Pochybení soudu mající za následek neúčast zástupce stěžovatelky na jednání, při kterém došlo ke skončení věci, nemůže být zhojeno případným poukazem na možnost stěžovatelky brojit proti rozsudku krajského soudu kasační stížností, neboť na překážku tomuto úsudku je právě ta skutečnost, že stěžovatelka nemohla v řízení před krajským soudem v plné šíři uplatnit a využít zákonem jí daná práva účastníka řízení, mezi jinými i právo

na veřejné projednání věci, na kterém nadto (jak vyplývá ze spisu, čl. 27) výslovně trvala, když se zamýšleným záměrem soudu projednat věc bez nařízení jednání nesouhlasila. Do popředí se v této konkrétní věci zjištěná vada řízení dostává především s ohledem na právní úpravu vyplývající z přechodného ustanovení § 130 odst. 1 s. ř. s., věty před středníkem, podle kterého řízení podle části páté hlavy druhé o. s. ř. účinného přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, v nichž nebylo rozhodnuto do dne nabytí účinnosti tohoto zákona, se dokončí podle ustanovení části třetí hlavy druhé dílu prvního tohoto zákona (§ 65 a násl. s. ř. s.). Nová právní úprava účinná od 1. 1. 2003 totiž přinesla zásadní změnu spočívající v povinnosti provádět dokazování při jednání i ve věcech správního soudnictví (§ 52 a § 77 s. ř. s., s výjimkami vyplývajících z ustanovení § 51 a § 76 s. ř. s.), čímž v souladu s čl. 6 odst. 1 Úmluvy a nálezem Ústavního soudu ze dne 27. 6. 2001, sp. zn. Pl. ÚS 16/99, uveřejněným pod č. 276/2001 Sb., značně rozšířila a posílila práva účastníků řízení.

Nejvyšší správní soud dále nemohl odhlédnout od skutečnosti, že při jednání konaném dne 25. 6. 2003 neměl krajský soud k dispozici doklad o řádném předvolání stěžovatelky k jednání, neboť dodejka od písemnosti obsahující předvolání stěžovatelky k jednání byla soudu vrácena až dne 27. 6. 2003, tj. dva dny po rozhodnutí o věci samé. Teprve tímto dnem měl krajský soud doloženo, že stěžovatelka byla k jednání řádně předvolána za použití fikce doručení (§ 46 odst. 4 o. s. ř. za použití ustanovení § 64 s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že v dané věci nebyly splněny zákonné podmínky pro postup podle ustanovení § 49 odst. 3 s. ř. s., neboť projednání a skončení věci při jednání konaném dne 25. 6. 2003 bránil nedostatek v řádném předvolání zástupce stěžovatelky k tomuto jednání, kteréžto pochybení je vadou řízení, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé způsobující nepřezkoumatelnost rozhodnutí krajského soudu a plně odůvodňující zrušení tohoto rozhodnutí [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.].

S ohledem na shora uvedené nepovažoval Nejvyšší správní soud za potřebné zabývat se dalšími stížními námitkami stěžovatelky, neboť tyto bude moci znovu uplatnit v řízení před krajským soudem.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že rozhodnutí krajského soudu je nezákonné pro vadu řízení, proto rozhodnutí podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil. Věc současně vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení, v němž je krajský soud podle odst. 3 téhož ustanovení vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne podle § 110 odst. 2 s. ř. s. krajský soud v novém rozhodnutí.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku n e j s o u opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. 10. 2004

JUDr. Radan Malík
předseda senátu